

נשמה, גוף ודין

סנהדרין צא:

אמר לו אנטונינוס לרבי: גוף ונשמה יכולים לפטר עצמם מן הדין. כיצד?

גוף אומר: נשמה חטאה, שמיום שפרשה מפני הריני מוטל פאבן דומם בקבר.

ונשמה אומרת: גוף חטא, שמיום שפרשתי ממנו הריני פורחת באויר כצפור.

אמר לו: אמשל לך משל למה הדבר דומה: למלך בשך נדם שהיה לו פרדס נאה והיו בו בכורות נאות והושיב בו שני שומרים, אחד חגר ואחד סומא. אמר לו חגר לסומא: בכורות נאות אני רואה בפרדס, בוא והרביבני ונביאן לאכלן. רכב חגר על גבי סומא ונהביאון ואכלון. לימים בא בעל הפרדס, אמר להם: בכורות נאות היכן הן? אמר לו סומא: כלום יש לי עינים לראות?

אמר לו חגר: כלום יש לי רגלים להלך בהן?

מה עשה?

הרביב חגר על גבי סומא ודן אותם כאחד. אף הקדוש ברוך הוא מביא נשמה וזורקה בגוף ודן אותם כאחד, שנאמר: "יקרא אל השמים מעל ואל הארץ לדין עמו" (תהילים נ, ד); "יקרא אל השמים מעל" – זו נשמה, "ואל הארץ לדין עמו" – זה הגוף.

רמב"ן- שער הגמול.

זה הדין שאמרו חכמים שכל אדם נידון בראש השנה, אינו אם יזכה לגן עדן ולחיי העולם הבא, או אם יתחייב לגיהנם ואבדון, שאין אדם נידון בראש השנה אלא על עניני העולם הזה אם ראוי לחיים ולשלום או למיתה ויסורין, כך אמרו חכמים בראש השנה, זה היום תחלת מעשיך זכרון ליום ראשון כי חק לישראל הוא משפט לאלהי יעקב ועל המדינות בו יאמר איזו לחרב ואיזו לשלום איזו לרעב ואיזו לשובע ובריות בו יפקדו להזכירם לחיים ולמות, אלא כך היא המדה, בראש השנה שוקלין מעשיו של אדם ונכתב ונחתם לזכות ולחובה בעולם הזה, כפי מה שמגיע לו בחלקו לפי מעשיו מן העולם הזה, וכשהאדם נפטר לבית עולמו שוקלין בהן ופוסקין עליו חלקו כפי הראוי לו בעולם הנשמות.

ספר לשם שבו ואחלמה:

. וכל המאורעות דהעוה"ז איך שמתנהגים עמו הוא תלוי הכל לפי מה שעומד בדינו בענין חיי עוה"ב. ולכן נידון כל אדם בכל שנה ושנה בתחילה ומסתכלים עליו איך שהוא עומד בדינו בענין חיי העוה"ב ואח"כ הוא נידון לפי זה על כל מאורעותיו דחיי העוה"ז.